

ИМАМЕ НЕЗРЕЛИ

Ако одиме на генерални штрајкови и демонстрации или протести, независно што и да биде, немаме намера да одиме само за да парадираме, да се сликаме и да се вратиме назад. Сакаме од тоа да произлезе нешто и во тоа ќе биде изведувањето на стратегијата во гранковите синдикати, Советот и Претседателството, за да имаме варијанта - што ако господата од власта, повторно и на ист начин се однесуваат кон нас, односно се потпишат, сè се договорот, а од тоа не произлезе ништо, тогаш имаме друго сценарио.

Разговорот го водеше:
Жаклина МИТЕВСКА

☀ Господине Муратовски, секојдневно се соочуваме со штрајкови. Сојузот на синдикатите на Македонија, односно Вие како негов претседател, конечно се огласивте и побаравте средба со Владата. Зошто толку долго молчевте?

МУРАТОВСКИ: Ние веќе една година бараме средба со Владата на РМ, а од последната средба на 29 јули 2003 година веројатно имаме напишано тон хартија за тоа дека состојбите се никакви и дека треба да се направи нешто во разговорите со претставниците на Владата и на Синдикатот. Имаме доставено дваесетина писма со барање за средби. Нè игнорираа и претходниот премиер Бранко Црвенковски, а и сегашниот Хари Костов. Еве, деновиве доставивме уште едно писмо за уште еднаш да ги потсетиме дека треба да се одржи средба. Не знам која е причината зашто не сакаат да се сретнеме. Мојам само да насетувам или да претпоставувам - затоа што немаат одговор на нашите прашања.

☀ Кои се Вашите прашања?

МУРАТОВСКИ: Нашите прашања се за тоа дали конечно имаат идеи како треба да се излезе од овој корсокак во стопанскиот дел од Македонија, во политичкиот се веќе длабоко навлезени и не верувам дека можат воопшто да излезат со нешто.

☀ Вие имате решение?

МУРАТОВСКИ: Ние имаме решенија, тие не се од сега, туку се во оние тони хартија која ја изнапишавме, таму има предлози на кој начин да се разрешат проблемите. За жал, малку што од тоа е вградено, веројатно само во делот во Министерството за труд и социјална политика што се однесува на семејствата кои примаат социјална помош. Сè друго остана само на хартија, така како што беше напишано, без никаков одзив од другата страна.

☀ Како ќе застанете зад работниците кои доаѓаат од фирмите што секојдневно се затвораат, а можеби тоа се токму истите луѓе кои го послушаа Вашиот совет и во 2002 година му ја дадоа својата доверба на тогашниот премиер Бранко Црвенковски?

МУРАТОВСКИ: Ние останавме во контакт со нив и никогаш не сме ги оставиле сами. Секогаш, на секој штрајк, таму е присутен некој од нас. Претседателот на ССМ не може постојано да биде на сите штрајкови, бидејќи би се девалвирала оваа функција и на крај, не е негова задача да оди на штрајкови, затоа се гранковите претседатели. Но, сигурно е дека не сме индиферентни на тоа што се случува во нивните организации и покрај тоа што јавноста мисли дека Синдикатот се однесува како тој да се занимава само со себе, дека не се занимава со она што му е основна задача. Има многу фирми на кои им помогнавме во изминатата година ипол, откако и почнаа превирањата внатре во Синдикатот. Генерално немаме пошироки акции кои ја заштиту-

ваат групацијата на стопанството или нестопанството, но и не може да се очекува постојано да има генерални штрајкови. Веројатно, синдикатите на Запад еднаш во десет години организираат генерални штрајкови за работи коишто се од општо значење за сите во одредена групација, без оглед дали станува збор за стопанството или нестопанството. Тоа не значи дека сме се откажале од овие манифестации и слично, туку напротив повеќе бевме свртени кон себе и посветени на средувањето на сопствените редови. Се надевам дека со донесувањето на измените на Статутот на ССМ конечно и тоа прашање ќе биде симнато од дневен ред и во ноември, како што се одлучи на Советот, би требало да има акција од пошироки размери. Таа би се реализирала некаде пред референдумот.

☀ Каква е таа акција?

МУРАТОВСКИ: Тоа сè уште не е утврдено. На 5 октомври ќе имаме седница на Претседателството на којашто ќе се разгледа стратегијата на кој начин, и што

ЛУЃЕ ВО ВЛАДАТА!

ќе се прави, дали ќе има демонстрација, протест, генерален штрајк. Потоа, гранковите синдикати се обврзани до 15 октомври да се произнесат за тоа. Околу 20 октомври ќе имаме седница на Советот, како највисоко тело на Синдикатот. Значи не е во прашање тоа дека Муратовски не сака да направи нешто или дека ја штити власта, што не му е ни на крај памет, особено ваква власт. Едноставно, структурата на Синдикатот е таква што претседателот нема ингеренции тој да утврди термин, туку тоа го прават гранковите синдикати, а потоа на седница на Советот се утврдуваат генералната стратегија, новата политика и терминот.

☀ Спомнавте дека на Запад еднаш во десет години синдикатот организира штрајкови. Но, условно кажано, тие дури 'рушат' и влади. Што е со нашиот ССМ?

МУРАТОВСКИ: Досега ниеден Синдикат од Запад не срушил Влада, ние вообичаено малку ги глорифицираме тие синдикати. Но, не треба да забораваме дека станува збор за држави каде што сè е средено, па така е и нормално да се излезе на улица, а при тоа никој да не му се заканува дека утре ќе го изгуби работното место затоа што излегол на улица. Втора работа е тоа што веројатно од средствата за информирање гледате дека та-

му, на штрајковите, главно, се присутни повозрасни луѓе. Тоа значи дека најголемиот број учесници во генералните штрајкови се пензионери, бивши и сегашни синдикалци, бидејќи таму и пензионерите се сè уште членови на Синдикатот и тие се основната маса на луѓе која излегува на улица, што не значи дека другите не се. Морам да му упатам критика на нашето членство, синдикалците на Запад се од душа синдикалци. Тие работат во Синдикатот затоа што го сакаат. Кај нас, како по инерција, тие се синдикалци за недај Боже. Ако нешто притреба тогаш да се покаже книшката и...е, ве, јас сум синдикалец и си ги барам правата. Во Македонија и воопшто на Балканот синдикализмот нема сила како тој на Запад, затоа што тука сè уште не е изградена свеста дека синдикалецот треба да живее заради љубовта кон организацијата, а не само поради личните интереси.

☀ Потенцирајте дека Синдикатот досега им помогнал на неколку фирми. На кој начин?

МУРАТОВСКИ: Можам да посочам барем 100 такви фирми. На пример, "Неметали Огражден" од Струмица, "Трико" од Винаца, "Медицинска пластика" од Тетово, во Кичево "Тане Цалевски", каде што сме биле многу пати, потоа во организациите во Скопје, "Купром" и кај други на кои сме им дале поддршка, на пример, "Охис". Успеваме да ги анимираме министрите задолжени за стопанството да ги посетат фирмите и преку законската регулатива да интервенираат. Иако тоа не е директна синдикална работа, сепак ние и тоа го правиме. Дури одиме и во областа на екологијата, токму кај "Неметали Огражден" за да се спречи загадувањето на околината.

☀ Од Договорот кој го потпишавте со тогашниот премиер Црвенковски, што е реализирано, односно дали воопшто нешто е направено?

МУРАТОВСКИ: Искрено да кажам реализирана е само една десетина од тоа што беше потпишано во Договорот и тоа само во првата година, значи до јуни 2003 година се работеше на законската

регулатива на колективните договори и сл. Оттогаш наваму буквално нема ништо.

☀ Како од денешен аспект Вие гледате на поддршката што тогаш му ја дадовте на Црвенковски?

МУРАТОВСКИ: Прво да кажам дека не жалиме што му ја дадовме поддршката, затоа што тогаш беа такви моменти, мораше да се даде поддршка за да се спаси Македонија од надолнината по која одеше. Но, морам да потенцирам дека власта ги изневери нашите очекувања и се покажа дека таму нема ниту тим, ниту идеи како да се излезе од кризава. Не е дневна политика, туку е политика на час, веројатно личностите повеќе си го гледаат својот интерес, отколку интересот на Македонија и на нејзиното стопанство.

☀ Но, и Вас Ве посочуваат како човек кој го гледа личниот интерес.

МУРАТОВСКИ: Јас не гледам кој е мојот личен интерес со тоа што сум претседател на ССМ и што секој во Македонија може да направи каква било критика за сè и сешто. Не гледам дека имам некои бенефиции од тоа што сум претседател на ССМ, дури не ја земам ни претседателската плата. Како што знае јавноста, сè уште земам плата од Синдикатот на УПОЗ. Значи, овде дојдов само со желба да го реформираме Синдикатот и да направиме нешто што во првата година се покажа за добро. Тоа се одвиваше во посакуваната насока сè додека Претседателството ги прифаќаше моите идеи. Првиот пат кога кај одредени членови почнаа да се појавуваат желби, аспирации настанаа и конфронтации и се изгуби непотребно време во нашите внатрешни докажувања кој е поголем синдикалец, така што наместо да го продолжиме тој тренд на нагорна линија, ние се вративме назад. Мислам дека сега на сите им е јасно - само единството во Синдикатот е тоа што дава сила и моќ, а кога поединечните гранкови синдикати дејствуваат сами тогаш немаат иднина.

☀ Дали се намалува членството на ССМ? Дали тоа е резултат на незадоволството од Вашето лидерство?

МУРАТОВСКИ: Членството не се намалува, напротив се зголемува и покрај тоа што некој тврди дека е намален рејтингот на Синдикатот. Во Македонија, на сè живо му е намален рејтингот и заради севкупните состојби е создадена апатија кај луѓето. По природа ние сме скептични луѓе, многу кратко умееме да паметиме. Заборавивме дека во 2002 година направивме невиден бум, по 12 години успеавме да ги зголемиме платите во просек за 22 отсто во јавниот сектор, да утврдиме најниска плата, да ги натераме сите релевантни политички

МУРАТОВСКИ: Синдикатот на образованието постојано има различно гледање на работите, а тоа е нивен проблем, не е на ССМ и на Муратовски. Целата јавност знае дека најниската плата е 5.060 денари и тоа никој не може да го минимизира и да прави опструкции. Веројатно тоа е покривање на сопствената немоќ да се издејствува нешто.

☀ Има ли одделување на нови независни синдикати?

МУРАТОВСКИ: Тоа е затоа што имаме несериозни влади. Не само заради оваа, туку тоа беше случај и со минатата влада, едно се договараме, а потоа друго прават. Ова јасно покажува дека имаме незрели луѓе во Владата, во оваа и во претходните, за нив ништо не значат зборот и потпишувањето на еден акт. Секаде, во секоја нормална држава, кога ќе се договорот Синдикатот и Владата, тие стојат зад тоа што го договориле. Само во Македонија и во дел од земјите на Балканот има ваков начин на однесување - "пу пу не важи" тоа што сме го потпишале, дека настанале други услови, но ако станува збор за вистински политичар или стопанственик, тогаш тој треба и да знае да го испланира тоа што го потпишал.

☀ Можете ли да ни објасните каква е фактичката улога на Синдикатот во оваа економска и политичка состојба на државата, кога тој треба да биде одреден вид контрола на работата на власта?

МУРАТОВСКИ: До пред околу една година бевме контролор на власта. Откога почнаа превирањата таа контрола се изгуби и веројатно заради тоа дојде до ваква ситуација каква што сега имаме со власта. За сè што е политички и економски значајно во државата ние се изјаснуваме. Се изјаснивме и околу референдумот, односно околу Законот за децентрализација. ССМ стои зад тоа дека не се добро избрани времето и начинот на кој е донесен овој Закон и потребно е прво да се подобри економската состојба, а потоа да се види која локална единица може, а која не може да опстане.

☀ Што ако и овој пат власта ги изневери очекувањата?

МУРАТОВСКИ: Ако одиме на генерални штрајкови и демонстрации или протести, независно што ќе биде, немаме намера да одиме само за да парадиреме, да се сликаме и да се вратиме назад. Сакаме од тоа да произлезе нешто и во тоа ќе биде изведувањето на стратегијата во гранковите синдикати, Советот и Претседателството, за да имаме варијанта - што ако господата од власта, повторно и на ист начин се однесуваат кон нас, односно се потпишат, сè се договорот, а од тоа не произлезе ништо, тогаш имаме друго сценарио. Тоа засега не се кажува, бидејќи ако ни ги знаат плановите, ќе можат да нè спречат.

партии од Македонија да дојдат во Синдикатот и да го молат за поддршка, што никогаш досега не се случило, потпишавме социјален договор кој е одличен како текст, а тоа што не се реализира не е наша вина, туку на Владата. Сè тоа се заборава и сега постојано се наоѓа некој да зборува за тоа што направил Синдикатот. Меѓутоа, морам да кажам дека сите оние кои критикуваат, потоа, главно, имаат проблеми и одат не кај партиите, туку во Синдикатот за да бараат помош.

☀ Велите дека е утврдена најниската плата во јавниот сектор. СОНК го тврди спротивното.

МУРАТОВСКИ: Нема шанси синдикатите да се одделат. Тоа што го најавуваа претседателите на два-три синдикати е само нивна идеја или желба. Едно е желбата на еден, а друго е желбата на мнозинството. Ниеден од членството не е толку недоветен да не разбере дека ако овцата се оддели од стадото, волкот ќе ја изеде.

☀ Обично секоја најава за генерален штрајк завршува со Ваша посета на Владата, при што секогаш добивате некакви ветувања кои никако не се исполнуваат, но затоа сè завршува со откажување на штрајкот. Зошто е тоа така?